

SZABOLCS

(Telefonsz. az interurbán hálózatban: 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban: 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám: 16 fillér.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton.

Szerkesztőség: IV. ker., Vasuti-ut 17.

Kiadóhivatal: Iskola-utca 3.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van

Világosabban.

Irta: Dr. Pröhle Vilmos.

Prade osztrák miniszternek reichenbergi beszéde újabb bizonyága ama ismételt hangoztatott véleményemnek, hogy az 1867-iki kiegyezési törvény revízióját Ausztria fogja sürgetni a maga érdekében, ha mi azt a magunk érdekében nem követeljük. Az osztrák hadi taktikában is benne van az a tétel, hogy a támadás sokkal nagyobb erkölcsi hatással van az ellenségre, mint a legelszántabb védekezés. Utóvégre a politikának is meg van a maga taktikája és nem csudálom, hogy Prade a politikában is alkalmazandóknak tartja a hadi taktika alapelveit.

Benne van az osztrák hadi taktikában az is, hogy az ellenséget lekicsinyelni nem szabad, illetve nem tanácsos; de nagyon jó, ha az ellenség maga állít ki magáról szegénységi bizonyítványt. Prade kegyelmes ur meg is teszi, hogy nyíltan nem pocsékol le bennünket, de burkoltan érezteti, hogy nagy neheztelése van a magyarokra azért, hogy még a hadsereg kérdéseit is merik bolygatni. Valami hihetetlen logikával azt is mondja, hogy, ha más mód nincs a két állam közötti viszony végleges rendezésének, úgy váljunk szét barátságosan a vitás kérdések területén. Azonban véletlenül minden osztrák politikus ily irányú nyilatkozatából kiérzik, hogy ők a különválás emlegetésével reánk akarnak ijeszteni. Mintha csak azt akarnák mondani, hogy ne festegesd a falra, jó magyar, a gazdasági, katonai és külképviseleti önállóságot vagy paritást, mert egyszer csak megtesszük, amit akartok, s aztán ám lássátok a következményeket!

Kell-e ennél nagyobb lekicsinylés irányunkban?

Az a kérdés, hogy adtunk-e erre okot, vagy nem?

Tudtommal adtunk,

1867-ben a Németországból és Olaszországból kiakolbólitott Ausztriával szemben sokkal ocsóbban beadtuk derekunkat, mint amennyire pár évvel ezelőtt hajlandók voltunk.

Az alkotmányosság külszinéért feláldoztuk nemzeti önállóságunk minden attributumát. A külfölddel szemben nem szereplünk, csak a monarchia címében, a hadseregre vonatkozólag a kiegyezés 11-ik

pontja egyenesen megsemmisítése a dualizmus elvének, mert a közös hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadsereg vezényletére, vezérletére és belservesztetére vonatkozó intézkedés jogát nem a magyar királynak adtuk meg, mint királyi felségjogokat, hanem kifejezetten öfelségének mint legfelsőbb hadurnak mint legfelsőbb haduri jogokat.

A kiegyezési törvény egyébként közös uralkodót ismer, aki személyében egy, de lényegében kettő, a hadseregre vonatkozó 11-ik törvényezikk ismer legfelsőbb hadurat, aki személyében kettő (császár és király), de lényegében egy és oszthatatlan allerhöchster Kriegsherr a Lajtán jünnen és tul egyaránt.

Ami ezen kívül a nagy licitációból fennmaradt, az Magyarországra nézve csak névleg alkotmány, lényegileg mindössze belkormányzati autonomia.

Egy pontja van e kiegyezésnek, melyre való támaszkodással új világot lehet teremteni s ez az Archimedesi pont a 12-ik, mely körülíratlanul és így korlátozatlanul megadja az országnak azt a jogot, hogy az ujoncok megajánlását feltelekhez kösse.

Ha pedig van feltételhez kötési jogunk s azt gyakorolni akarjuk, miért ne legyen első feltételünk végre valahára a kiegyezési törvény revíziója? Természetesen nem úgy, ahogyan Prade szövegezné, ha csak tőle függene, hanem úgy, ahogy nemzetünk léteérdeke, becsülete megkívánja.

Ha a kiegyezés revízióját Ausztria fogja sürgetni, az azt fogja jelenteni, hogy ma már azokkal az előnyökkel sincs megelégedve, amelyeket a 67-iki kiegyezés biztosított neki, no meg azt is, természetesen, hogy bennünket még pubábbaknak tart immár, mint amilyek 40 évvel ezelőtt voltunk.

Jelenteni fogja továbbá azt is, hogy mi magyarok a kiegyezési törvényen magán valóztatni valót nem találunk, hogy az nekünk jó úgy, ahogy van.

Mint ahogy meg is mutattuk ezideig 67-óta ismételt, mert követeltünk Ausztriától sok mindent, csak a kiegyezés revízióját nem sürgettük, nem hangoztattuk se egyik se a másik obstructió és harc alkalmával, ezzel újra meg újra adva okot arra, hogy osztrák szomszédaink ne vegyenek bennünket komolyan s minden nemzeti fellobbanásunkat csak lobogó pat-

togó szalmatűznek vegyék, mely csak magunkat emészt, másokra ártalmatlan.

De nem csak az osztrák sógor van ott, hanem a nagy világ is, mely Norvégia dinasztiaellenes actióját teljes rokonszenvvel tudta kísélni, míg a mi küzdelmünket jogosulatlanok, felforgatóknak, ostoba chauvinisunk tultengésének minősítette.

És miért ne?

Mikor magyar vezényszót követeltünk nem sok rosszakarat kellett hozzá, hogy nemzetiségi törekvések tultengését lássák ebben Bécsben is Berlinben is; holott egészen másképp áll a dolog, ha a kiegyezés revízióját követeljük.

Tudják azt a külföldön is, hogy az 1867-iki kiegyezés elvileg a magyar nemzet és a magyar király közt létrejött megállapodás a Habsburg monarchia két felének egymásköz való viszonyát illetőleg.

Ha tehát mi magyarok levonva a világosan beszélő tények consequentiáit a kiegyezés revízióját követeljük, nem úgy fogunk állani a világ előtt, mint egy jogainak kiszélesítésére törekvő nemzetiség, hanem mint nemzet, mely uralkodójával szemben alkotmányos uton akarja tisztázni a maga helyzetét, miután arra a meggyőződésre jutott, hogy a korábbi törvényes megállapodások tarthatatlanokká váltak.

Mindez pedig csak addig lesz délibáb, amíg magunk szolgáltatjuk az okokat arra, hogy bennünket mint nemzetet se Ausztriában, se a nagyvilágban ne vegyenek komolyan, amíg nemzeti törekvéseink csak belső párharcok görögtűz járulékait fogják képezni szomszédaink örömére, magunk csufságára.

Nemzeti vagyon kamat nélkül.

A állami gyámkodás szükséges minden országban, hogy az impulzust adja meg a vállalkozáshoz, de feltétlenül káros ez a gondoskodás, ha mértéken túl megy. Egyrészt gyarapítja a monopoliumok számát s ezzel együtt a feltétlen állami hatalmat, mely aztán egyeduralkodóvá válik nemcsak a polgárok vagyona, pénzbeli befektetése felett, hanem ennek közetkezményeképen az egyéni szabadságot, a függetlenséget is korlátozza és feltétlen meghódolást idéz elő; másrészt egy jóakaratu kormány atyai gondoskodása megfosztja a vállalkozási kedvtől is az embert.

Franciaországban XIV. Lajos kormányá-

Báli ujdonságok

u. m. cipők, ruhabevonatok, gaasok, díszek, keztyük stb. óriási választékban megérkeztek

EISLER KÁROLY
női-, férfi divat és cipő-üzletében
Nyiregyházán.

(Telefonszám: 114).

nak figyelme kiterjedt minden mozzanatára a nemzet gazdasági létének, de nem mehetett ez a gondoskodás az egyéni vállalkozás rovására, mert a büszke francia polgár önmaga akart gondoskodni anyagi jólétéről.

A mi népünkben nincs meg ez a büszkeség. Földbirtokpolitikánk folyton csak a különböző kormányoktól várja a fejlesztő gondoskodást. A józan ész szerint a gazdasági politikáját, ugyyszólván csak a törvény jellegével kellene felruházni a tanácsokat, nem pedig a minisztérium néha egyéni politikai muzsikálása után táncoljon a birtokosok egész serege. Ma XX. században ugyanaz a gazdálkodási rendszer divik kevés kivétellel, mely a régi nemesi gondatlanság idejében virágzott. Nagy terjedelmű termékeny földünk van, mely hatalmas nemzeti vagyont képvisel, de nincs jövedelmező kamatja abban az irányban, melyet megkövetelne az ilyen tőke.

A latifundimukon ép úgy mint a holdas gazdák kis birtokán a külterjes gazdálkodást látjuk. Az elv az, hogy mennél kevesebbet fektessünk be a birtok művelésébe, a haszont aztán bizzuk az istenre, a kinek hatalma aztán majd megtermeli a buzát, gabonát.

Általános érvényű igazság lett, hogy szántsunk két suknyival mélyebben ott ahol szára és sovány a föld és várjuk rá az esőt. Termény piacunkat kizárólag a gabona, buza uralja, — kerti növényünk a mely kényszer eladás alatt áll, — a dohány.

Mintaképünk lehetne, különösen nekünk szabolicsiaknak a nyiregyházi bulgárok gazdálkodása a kis birtokon. Nagy bérletet fizetünk, ha 12 forontjával béreljük a föld holdját és a kamat, a haszon sokszor egy-egy rossz évben alig elégséges a bérlő megélhetéséhez, míg ezek a bulgárok 50 forintot fizetnek a föld holdjáért és amellet meg gazdagodnak.

A külterjes gazdálkodásról át kell térnünk a belterjes művelésre:

A belterjes gazdálkodás először nemcsak több hasznot hajtana birtokosainknak, hanem a leghelyesebb cziálpolitikai érzésre is vallana.

Nézzünk csak meg egy szabolicsi gazdálkodást, a mely — elismerem — alatta áll a többinek. Körülbelül egy 1600 holdas birtokról beszélünk, melynek felerésze jó zsiros, másik fele pedig nyíri homok, lösz, mely dombos voltánál fogva különösen alkalmas szőlőtermelésre. Az elv amint mondtam az, hogy mennél kevesebbet befektetni! Az évi napszám pénz, ami után szokták rendszeresen megítélni a cselédek száma mellett a gazdálkodás intenzív voltát nem tesz többet ki mint sokat mondva 1000 koronát, vegyük ehhez a cselédek számát, amely körülbelül 40-re tehető, a kiknek fizetése a természetbeni járulékot számítva szintén jó magasan 600 korona. Az 1600 holdas birtokhoz tehát kell 25.000 korona befektetés évenként, a mi 15 korona összköltséget jelent holdanként.

Most nézzük a termést. Eltekintek a múlt évtől, amikor holdanként 7–10 mm. élet termett, vegyünk átlagosan 2 mm. termést, az árakat állapítsuk meg szintén átlagosan 10 koronában. A 10 korona önköltség mellett 35 korona haszon mutatkozik, vagyis 8–9 még az ilyen gazdálkodási mód mellett is.

Hol van az arány a bulgár belterjes gazdálkodás és a magyar külterjes gazdálkodás között? Természetes, hogy senki sem kívánhatja, hogy kerti növényes belterjes gazdálkodást üzzenek a nagybirtokosok, de mindenesetre észszerűsége vallana, ha a birtok egy pár holdját ilyen módon használnák ki, és ez nem jelentene kárt a birtokosra, mert fölös termés kerülve piacra kitűnő exportot teremthetnének.

Az Odeschalky féle nagyszigeti kendergyár a legujabb időkben a kendertermelést

hozta be nagyobb mértékben, azonban alig ér valamit az egész művelés. A termelők nem tudnak elbánni a növénynyel, a központból kell utasítani őket minden lépésre, azonkívül egyáltalában nem hoz nagyobb jövedelmet a gazdának. A gyár fizet métermázsánkat 4 koronát és tekintve azt, hogy száraz állapot kell átadni, a vágásért holdanként minimálisan 32 koronát kell fizetni, ily körülmények között bizony alig lehet szó haszonnól. Különben is félmunka az egész kísérlet. A ki dolgozott kender elmegey külföldre és visszajön 100-szoros áron. Nagy birtokosaink előtt az az elv lebeg folyton, hogy gazdálkodónak nem szabad kereskedelemmel foglalkozni — gyakorlatilag. elméletileg azonban ők adják a legjobb merkantilistát.

De nézzük a szociálpolitikai oldalát a dolognak. Visszatérek előbbi példámra, az 1600 holdas birtokra, mely cselédséggel, napszámossal együtt — mondjuk — 61 embert tart el, ezek közül persze 60 ember nyomorog, míg 1 nem törődve a mindjebb fenyegető munkás kérdéssel, fényesen él.

A külterjes gazdálkodáshoz kevés ember szükséges, sőt azt a keveset is jóformán pótolni lehet gépekkel, míg a belterjes földművelés, a talaj gondos ápolása, a termények szinte megkövetelt tisztasága, szüziesség több munkaerőt igényel.

Ha helyesebb, gondosabb művelésben részesítenénk a földet, gyarapodnék a gazda jövedelme, a miből aztán hasonlíthatatlanul magasabb napszámot tudna fizetni az a birtokos. A magas napszám mellett nem lenne kivándorló, megszűnnének a fenyegető sztrájkok.

Ne gondoljuk azt, mintha az Ipari sztrájkok valódi bérharcok lennének: A mai munkás mozgalmak 80 percentje már taktikai harc és nem egyéb. Az ipari munkásság után a földműves munkásokat akarják szociálista vezetőt szervezni, és e szervezés legfőbb eszközének tartják szupioritásuk feltüntetését. Tapasztalatból tudom, hogy mily nagy hatással van a szociálista gyűlések merésze és bátor hangja az egyszerű paraszt földművesre.

De menjünk tovább!

A legutóbbi kormányok törekedtek a földművelés intenzívbe tételére és úgy gondolkodták, hogy ezt csak kiképzett, iskolában gyakorlatilag kinevelt kisgazdák fiaival lehet elérni. Felállították a földműves iskolákat. Egész gyakorlati iskola ez két évi tanfolyammal. Az eredménye ez iskoláknak az lett, hogy most azon tanakodnak, hogy mi módon lehetne eltörölni ez az iskolát úgy hogy az mégis megmaradjon. Itt is a magyar büszkeségben rejlik a hiba. A kisgazda földműves iskolát járt fia ugyanis már szegyelte az ekeszarvát megfogni a saját pár holdján és elment nagyobb birtokba sáfárnak, holott nem gy nevelték, hogy látóköre egy nagyobb birtok igazgatásához elég legyen.

Az intenzív belterjes gazdálkodás előmozdítása céljából alakultak a vármegyei gazdasági egyesülések. Ezeknek működéséről igazán alig lehet szólnunk. Minden évben egy-egy luxus lóvásár, egy verseny, és ezzel megvan az egész évi program. A legutóbbi időkben egyre másra intéznek kirohanásokat a szociálisták egész jogos támadásai ellen, de bölcsen elhúzódnak a baj elől és a magas kormánytól követelik a szociálista szövetségek megrendszabályozását. Ha ilyen kezekbe van letéve Magyarország közgazdaságának sorsa, akkor már odakiálthatjuk Ausztriának: Ave Császár: Morituri te salutant. (Üdvözlégy császár, a haldoklók köszöntenek!)

De lehetetlen az orvoslás eddig, míg maguk az agráriusok nem állanak össze egy táborba. A lati fundumok tulajdonosai nem akarnak tudni a középbirtokosokról, ezek pedig a kisgazdákról. Ily körülmények közt

természetes lesz, ha előbb utóbb letününk a világgpiacról; és ez be fog következni, ha merőben nem új birtokpolitikát fogunk követni, ha mindent kizárólag a magas kormánytól várunk.

A jelenlegi irány a kisgazdától várja a betterjes gazdálkodás meghonosítását. Szerintem előbbre való volna a nagy birtokosoknak jó példával eljárni. Először is azért mert a magyar különös tulajdonsága az, hogy minden mozgalomhoz csak akkor csatlakozik, ha nagy urai vezetnek azokat, másodsor pedig a nagy birtok intenzív művelésével együtt járja a buza gabonával bevetett földek apadása, a mi jó gazdálkodás mellett nem jelent veszteséget, míg a jelzett földterületek apadása ösztönszerűleg fontosabb tényezővé tenné a kisgazdákat az agrár világban és ezzel együtt a társadalomban is, a mi ismét csak a nyereséget jelentene a bourgeoisnak a szociálistákkal szemben tekintve attól az igen fontos tényről, hogy a kivándorlást — melynek anyagának nagy hányadát éppen a kisgazdák teszik — csökkentenő.

A belterjes gazdálkodás azonban nemcsak terméspiacunkra volna a jótékony hatással, hanem a föld erejének helyes felhasználása mellett takarmány produktumuk is gyarapodnék, a mi viszont az utóbbi években vagyont is megcsappant állatállomány gyarapodása pedig új és friss erőt szolgáltatna a talajnak, a melynek helyes trágyázását éppen úgy törvényben kellene megállapítani különösen a bérlőkre vonatkoztatva, amint a dohány termelésénél van az megállapítva.

Általában a nemzeti vagyont fokozatos és helyes kihasználása óriási haszonnal járna úgy az egyesre mint az egész nemzetre nézve, egy kérdés helyes megoldása ezer más bajnak nyújtana gyógyító irt, és mégis késik ez a megoldás! Darányi jó lehet gazdának, gyamolitonak, de sohasem alkalmas arra, hogy tekintélyével összeforassza a kasztoakra szakadt földbirtokos osztályt. Nagy körültekintéssel jár el a kicsiny dolgokban, az egész helytelen rendszernek rozsdás rugóit azonban nem tudja felismerni.

Különben is hogyan várhatnók olyan ember áldásos működését, a ki Zselénszkinnek tanítványa és közös vámterület álláspontjáról most sem tért le, és tisztán csak azért, mert a latifundumok tulajdonosai magukra nézve sokkal kedvezőbbnek vélik a régi állapot fenntartását.

Új irányt hangoztatnák, de új munkálatokat még nem láttunk, hacsak nem vesszük egészen új dolognak, hogy a koalíció minden pártja elvük fenntartása mellett ünnepelesen lemondottak elvük érvényesítéséről.

F. F.

Panama a „Tiszavidéki Mezőgazdák Szövetkezete körül.

Bár a múlt számunkban kérdéseinket a legmesszebbmenő részletesség és tárgyilagossággal állítottuk fel, mind ez ideig azokra semmi néven nevezendő választ nem kaptunk. Ugy látszik, hogy az igen tisztelt szövetkezet abból az igazmondásból óhajt táplálkozni, hogy: „hallgatni arany!” — De valamit agyonhallgatni? Ez talán gyémánt! — Jelen számunkban tehát mi is arra az álláspontra helyezkedünk az igen tisztelt szövetkezettel szemben, hogy egyelőre hallgatunk az ő üzeneteikről, de csakis a jövő számunk megjelenéséig, mert abban majd oly tüzetes adatokkal óhajtunk szolgálni, melyeknek megcáfolására ismét a legkomolyabban fel fogjuk kérni a t. Szövetkezetet.

Most pedig foglalkozunk egy kissé a „Pesti Hírlap”-pal. — Bár különösen hangzik,

Telefon sz. 129.

Báli ujdonságok:

Telefon sz. 129.

gase szövetek, csipkék, aplicatiók, virágok és keztyük nagy választékban

Kohn Ignácz divat- és rövidáru üzletében Nyiregyházán.

hogy a kis „Szabolcs” sorompóba szólítja a nagy és hatalmas „Pesti Hírlapot”, de már ennek mégis csak meg kell történnie. Tehát Dávid és Góliát harca. — Reméljük söt bizony tudjuk, hogy a mi harcunk is így fog végződni. Lásuk tehát. Az ez év február hó 1-én megjelent „Pesti Hírlap”, „Budapesti gabonatözsde” rovatában január 31-éről keltezve, „Hadsereg-szállítások” címén, mindjárt azzal kezd: „Többször megirtuk, hogy a hadsereg-szállítások körül a mezőgazdasági szövetségek elnökei, állami kedvezményekben részesülő közkereseti társaságok botránnyos visszaéléseket követnek el nemcsak az adók terhe alatt görnyedő kereskedők rovására, hanem a hadsereg kárára is.”

Ezek után leközi elejétől végig a „Szabolcs” legelőször megjelent „Tiszavidéki Mezőgazdák Szövetségéről” szóló „Panama” cikkét, majdnem szóról-szóra. Végzi azután a következőkben: „Nagyon okos dolgot művelniének egyébként az összes vidéki lapok, ha ahelyett, hogy a Polónyi-szenzációt tárgyalnák, inkább az ilyen visszaélésekre vetnének ügyet.”

Mi történt ezek után? Megjelent nálunk az igen tisztelt Szövetség vezérigazgatója és a helybeli képviselője és bemutatták a szerződést, valamint annak „függelékét” is. Ez a dolognak az úgy nevezett „Achilles-sarka”. Már t. i. hogy a Szerződés „függeléké”. Hogy azonban melyik „fél” részéről, ezt nem nehéz kitalálni!

Mint hogy nevezett urak nálunk sikertelenül jártak, egyenesen Budapestre indultak a „Pesti Hírlap” nagy és hatalmas palotájába, hogy sebükre irt és gyógyulást keresenek. És tatáltak is. Legalább ők ezt így hiszik és könnyen elhitetik vagy is elhitethetik olyanokkal, kik ebben az ügyben nem látnak tisztán, de még azokkal sokkal könnyebben, kik ebben az ügyben esetleg érdekelve lévén, tisztán látni nem is akarnak. A „Pesti Hírlap” a f. év február 8-án megjelent számában, „Budapesti gabonatözsde” rovatában, „Hadsereg szállítások” című cikkében a többek között, ezeket a bölc Salamonhoz méltó itélethozatalu szavakat használja:

„Mandel Jenő, a Szövetkezet igazgatója csütörtökön megjelent szerkesztőségünkben és miután a bemutatott okmányokból — itt megjegyezzük, hogy ezeket az okmányokat mi is láttuk — meggyőződünk, hogy az említett vidéki lap — ez persze a „Szabolcs” — támadása alaptalan, készséggel helyt adunk a következőkben a Szövetkezet védekezésének:”

Itt következnek azután azoknak a dolgoknak felsorolása, melyet az olvasó úgy is ismer akár a „Pesti Hírlap”, akár a „Szabolcs” révén. Most jön azután annak a bizonyos „függeléknek” a leközlése, amely függelékbe az igen tisztelt Szövetkezet úgy belé kapaszkodik, mint a vízbe fulló a szalmaszálba! Hozza ezt pedig a „Pesti Hírlap” a következőképpen:

„Alapelv gyanánt szolgáljon, hogy saját termésű szénának a kiscsillagtatásáról van szó és a szövetséget kivül álló tagoktól a bevásárlás csak kivételesen engedtetik meg, amidőn a szövetségi termelők általuk le nem küzdhető akadályok következtében szállítani keptelenek.”

Hol kezdjük, kérdem mind ezek után már most mi? A Tiszavidéki Szövetkezet, a nagy vasuti akadályok, havazások stb. miatt képtelen volt Debrecen—Nyiregyháza és vidékéről saját termelésű szénját szállítani? És így már most a függelékben megengedett igazság érte alapján mit tehetett volna mást, minthogy szállította tehát a szénát a sokkal közelebb fekvő Erdély és Galiciából. Hogy ezen szállítványoknak csak is vasuton kellett megtörténnie és pedig ugyan abban az időpontban amikor a Szövetkezet a saját termelt szénját vasuti akadályok miatt képtelen volt szállítani, ez a mostoha sors véletlen játéka?!

A szövetségettel a jövő számunk megjelenéséig végeztünk. A mi a nagy és hatal-

mas „Pesti Hírlap” azon kifejezését illeti, hogy: „Szabolcs támadása alaptalan”, ennek el és megítélését egyelőre az igen t. olvasóink jóízlésére bizzuk, míg ezerrajtunk jogtalanul ejtett sértésért az illetékes helyen jogorvoslást kerestünk.

Néhány szó Viezer és Asmadai urakhoz.

A keresztény szociálizmus nem azért nem jó, mert a katolikusok csinálták, és nem azért rossz, mert a zsidók ellenzik oly hevesen, hanem azért nincs létjogosultsága az egész mozgalomnak, mert visszaesést mutatna a társadalmi élet fejlődésében, a szabad gondolat erejének gyözelmében.

A XX. század felvilágosult szelleme kell, hogy a legmerevebb negatív álláspontjára helyezkedjék ezzel a mozgalommal szemben, mely egyenes megtagadása a népek történelmében a haladás irányának; mert nem szabad felednünk, hogy a mithologiai befolyás kora elmúlt, hogy a vallás ígéinek kora lejárt azon pillanatban, mikor a pápa letért a dogmatikus elvek — szerinte — örök igazságu érvényéről, mikor a klérus kimondta, hogy a vallásnak bele kell illeszkednie a fejlődő phisikai és néptörténelmi igazságokba. A klérus e nyilatkozata, mely tulajdonképen elv feladást jelent, örökre megsemmisítette a pápaság hatalmával együtt minden más vallás papságának is feltétlen tekintélyét és ezzel együtt a vallás mithologiai hitet.

És most előáll egy párt, melyben az érdekszövetség uralkodik, hirdeti elveket, melyek nem is voltak tulajdonai sohasem, hanem nagy bölcsen kisajátította csak azért, hogy megrombált tekintélyét az elvek népszerűségével kireperálja. Tökéletesen ide illik Macaulay-nak Hampdenről irt életrajzából ez a mondat: „Nem lehet várni, hogy a közérzlet, épen mikor példátlan erőfeszítéssel egy sok ember nyomon az eltűrt varázs alól felszabadította magát, békésen adja alá ismét oly zsarnokságnak, mely a régiség jogaimére sem hivatkozhatik.”

Szociális irányu társadalmi mozgalomnak igyekszik e párt feltüntetni az egész mozgalmat, holott napnál is világosabb, hogy a legmerészebb politikai machinációval állunk szemben, amint azt kimutattam „Prognózis” c. cikkemben.

A szociálizmus szabad szelleme, merész forradalmi iránya, lángoló, lelkesítő igazságai nem tűrik meg magukon semmiféle képzelt tulvilági hatalom béklyóit, semmiféle vallás isteni irányítását. A szociálizmust a fenséges gondolkodás, a ragyogó képzelet, az egyéni hatalom és jog, a kollektívizmus legszebb idealizmusa jellemzik, melyek mégis színültig tele vannak a legtökéletesebb realitással. Hogyan férnek ezek össze a vallás maradiságával, a mithologia virágos multbeli hagyományával? Hogyan térnek össze a szociálizmus igazságai a biblia, az evangélium képletes és ámitó szavaival?

Felöljenek erre Viezer és Asmadai urak! A hol csalódás van, a hol ugyanolyan emberek hagyják el apáik hitét, mint Viezer és Asmadai urak, ott nem lehet abszolút érvényű, feltétlen meghódolást követelő igazság. Hol veszik hát a jogot a papok, hogy gyermekeket olyanra tanítsanak, a mi nem igazság, ami nincs alávetve a fejlődésnek, amely tehát nem csiszolódik, nem tökéletesül?

Egy ember nem létező felsőbb erőre támaszkodva sohasem mondhat örök igazságokat, ha nem figyelte meg a népek — a nagy népek — életét, ha a nemzetek nagyságának okait nem vizsgálta, ha a világtörténelemben mozgó erőket nem méltatta kellőleg.

Tagadják-e Viezer és Asmadai urak, hogy őket nem reakció vezet? Lehet-e le-

tagadni azt a bűnüket, hogy bár kis emberek, és mégis odaállnak az eszmék forrongásának kellő közepébe, oda, a hol a jog, igazság akar győzni, és a tömegnek kiabálják, hogy istennek nem tetsző dolgot cselekednek, mikor ott hagyják az aklokat, melyekben csak a papok laktak jól, mikor új, szabadabb irányt merészelnék követni, mely ellenkezik a papság érdekével?

A vallás lemondásra tanít csak, de nem hovit új igazságok kutatására. Lehet valaki vallásos rajongásból hős, bátor, vitéz, de új igazságok, általános néptörténelmi axiomák felfedezője sohasem. Melyik kor volt a népek fejlődésére üdvösebb? A borzalmas kereszties hadjáratok kora, az arianusn harca, midőn egy i betű miatt gyilkolták halomra egymást az egy és ugyanannak a Krisztusnak imádói ugyancsak Krisztus nevében, vagy az istent is detronizáló francia forradalom? Melyikből nőtt ki a szabadság? Melyik vallás volt humanusabb? A zsidó-e, amely öt válogatott kinzási nemet ir elő a halálra ítéltnek épen úgy, mint az inquititio, vagy a szociálisták vallása, mely a halálbüntetés eltörlését követeli?

Mi a szociálizmus célja? A kapitalizmus megdöntése. Kérdem, lehet-e önzetlenségnek neveznem a klérus munkáját, mikor ők, az igazi kapitalisták állanak a kapitalizmus elleni mozgalom élére, de nem a tudás, a felvilágosodás fegyverével, hanem a hit maszlagoló tanításával, az istenben való hit elsatnyító tanításaival?

Mit akar a szociálizmus? Az igazi kollektív társadalmi életet. Ezzel szemben a keresztény szociálizmus a keresztény közönséget akarja csak. Hol van itt a kollektív élet? Hol van itt az emberbaráti szeretet. A klérusnak a maga mozgalmával az a célja csak, hogy tisztán katolikus felfogást vigyen be a parlamentbe, mert hiszen minden más felekezetet a priori kizár ebből az üdvös szervezkedésből a maga papi vezetésével.

Igazán visszataszító látvány ez a liberális embernek. Megszégyeníti a XX. század szabad irányát ez a mozgalom és a legvilágosabb perspektíváját tárja fel az önös érdekek terének. Ne kerteljünk! Mondják ki a véleményüket őszintén! Viezer ur! Csak beszéljen bátran, hiszen nem fenyegeti létét még a magyar parlament, sem Apponyi szabadkőművessége! Csak ki veje! Vágja a szemébe bátran, mint paphoz illik, hogy: te zsidó pusztulj! Igazi hazaffy ezt teszi, pláne ha Viezernek hívják.

Őn pedig Asmadai ur ne állítsa oda magát a liberális hadsereg élére és ne hadakozzék oly elszántan a reakció ellen, mert még el találják hinni az emberek, hogy Őn csak ugyan liberális és nem mint zsidó támadja a keresztény szociálistákat! Kétségtelen, hogy Őn a támadott fél és ez menti fellépését.

Egyre azonban kérem önöket tisztelendő szentatyáim. Ne verekedjenek annyira nyiltan, mert le találják egymásról szakítani a papi reverendát és akkor meglátják egymásban majd az — embert. Így még nem tartják egymást embernek és ez nekünk jó; de ha felismerik azt a szót, mely érdekközösséget teremt maguk között, akkor mi szabad gondolkodók erősebb ellenfelekkel állunk majd szemben, a papok kasztjával, a kik rajongó szeretettel csügettek pályájukon — pardon — hivatásukon.

Akármi van azonban, el kell jönnie annak a nagy forradalomnak, mely ledönti a bálványt, melyet az emberiség saját tehetlenségének tudatában magától emelt az uralkodó polcra. El kell jönnie annak a kor-nak, mely örökre megsemmisíti azt az időt, melyben az emberek még oly dörök voltak, hogy hittek mithologiai virágokban, emberek által szórt áldásokban és annyira nem voltak tisztában emberi voltukkal, hogy nem resteltek kezét csókolni és csókoltatni a „pap”-nak nevezett isten emberek.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által raporta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utazásokat is kínálnak, kérjen mindenkit „Roche” eredeti ólomagókat.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sváj)

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, vándorlást, éjjeli izzadást.

„Roche”

Roche-erőtel-reméditör, a gyógyterápiák-
tana. — Ausztráliában is — torosa.

Ne veszekedjenek önök uraim a szocializmus és a liberalizmuson.

Szocializmus esetleg van és ez a — szocializmus. Semmiféle jelzöt nem tür maga mellett ez a szó. Vagy talán Viezer tisztelendő ur csak egy sociust ismer? Csak a keresztény sociust? Ez a krisztusi szeretet? Ez a krisztusi türelmesség? Vagy ez talán szintén a pályához tartozik?

Liberalizmus csak egy van és ez a — liberalizmus. Van szidó liberalizma? Vagy talán a mózesi törvény alaptana kisér minden más felekezetet a liberalizmus áldásaiból? Nem Asmadai ur? Minden elfogultságtól ment szabad gondolat az igazi liberalizmus. A ki hisz vallás mithológiában, az nem lehet liberalis ember.

Szünjék meg tehát ez az áldatlan harc, legyen vége a felekezeti torzsalkodásoknak! A boldogsághoz csak egy út vezet a — szabadság. Elismerem, hogy ez a szabadság önökre nézve veszélyes, de én azt tartom: *Malo periculosam libertatem, quam quietum seruitium.* (Jobban szeretem a veszéllyel járó szabadságot a nyugalmas szolgaságnál.)

Fodor Ferenc.

A becsület védelme.

Igazságügyi alkotásainkat az újabb időkben bizonyos fátum üldözi. A szabadelvű kormányok uralma idejében Szilagy Dezső alkotásai maradandó beccsel bírnak; Plósz Sándor igazságügyminiszter kiváló elméleti képzettségét, szorgalmát, puritán jellemét a politikai ellen táborhoz tartozók is elismerték; de az obstrukció a szenvedélyes közjogi harcok viharában a legfontosabb igazságügyi reformokat megvalósítani képes nem volt.

Jött a nemzeti kormány uralma, azt reméltük, hogy az égető igazságügyi reformok a büntető törvény és eljárás Novellája, az immár tarthatatlanná vált ügyvédi rendtartás reformja a szóbeliségnek minden téren érvényesítése, az egész bíróságok érvényes polgári törvénykönyv és más fontos alkotások megvalósulnak, és sajnos kellett tapasztalunk, hogy az igazságügyi tárca keretében megoldásra váró feladatok megvitatása az igazságügyminiszter személye ellen intézett támadások folytán megfeneklett.

Reméljük azonban, hogy az új igazságügyminiszter lankadatlan buzgalommal, erélyteliséggel odaadással azon fog működni, hogy igazságügyünk égető sebeit orvosoltassanak.

Az sem szenved kétséget, hogy a Büntetőtörvény ma már nem felel meg, s hogy sok tekintetben reformra szorul. Megfontolás tárgyát kell, hogy képezze a becsületnek kellő védelme.

A büntető törvény 261.-§-a értelmében a ki más ellen meggyalázó kifejezést használ vagy meggyalázó cselekményt követ el, a becsületsértés vétségét követi el és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Bár kiváló külföldi jogtudósok is elismerik hogy büntető törvényünk Csemegi Károly alkotása a legkiválóbb törvényalkotások közé tartozik, mégis véleményünk szerint a törvénynek fenn idézett személyének a legszigorubb kritikát nem állja ki.

Kérdem, vajjon a büntetés maximuma 1000 korona arányban áll-e az okozott sérelemmel? Ha egy szegény ember zárt helyiségből bármily csekély értékű holmit lop el, annak legkisebb büntetése 6 havi börtön, holott mennyivel fontosabb érdek a becsületnek hatályos védelme, a személyi integritásnak védelme. Nem kell azt hangsúlyoznom, hogy nem csupán erkölcsi szempontból bír a becsület kiváló jelentőséggel, hanem gyakran vagyoni-jogi szempontból is. Hány esetben teszi tönkre a becsületsértés az egyes existenciákat.

Gyakran olvasom a hírlapokban olyan eseteket, hogy a külföldön a becsületsértés elkövetőjét a sértett javára tetemes kártérítési

összeg megfizetésére kötelezik. Az új polgári törvénykönyvünk tervezete is megengedi az elégtételnek vagyis kártérítési összegnek a polgári bíróság előtt való érvényesítését.

Véleményem szerint ezt a kérdést a büntetőtörvény reformjánál kellene érvényesíteni és pedig azért mert a személyiségnek büntetőjogi oltalmához tartozik, másrészt azért is, mert a polgári törvénykönyv óriási terjedelménél fogva csak hosszabb idő múlva lesz kodifikálva, már pedig a becsület hatályos védelmének nem szabad hosszabb időre elodáznia.

Addig is míg a büntető törvény jelzett reformja megvalósul, a társadalomnak kötelessége a törvény hiányait kipótolni, s azt, a ki más becsületét ok nélkül sérti, megvetésével sújtani.

Dr. Zinner Samu.

HIREK.

Egy új magyar találmány.

Örömmel hozzuk köztudomásra, hogy ismét egy újabb találmány áll rendelkezésre a nagy, de különösen a gazda világnak. Ez pedig magyar embernek találmánya, tehát nekünk magyaroknak tisztelemre kedves.

Egy szállítható döghamvasztörölő van szó, mely minden egyéb, eddig alkalmazásban lévő ily célra készült találmányt messze felül mul.

A magyar találmány a Nyirbátori „Bóni” féle gazdasági és gyártelep részvénytársaság tulajdona és annak előnyösen ismert derék vezérigazgatóját, Mandel Dezsőt dicséri.

A furcsa a dologban csak az, hogy midőn Mandel Dezső a találmánnyal az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez fordult, onnan azt a szédületesen korrekt választ nyerte, hogy ez a „találmány” nem tartozik a M. O. G. Egyesület ügykörébe? Mellesleg bátrak vagyunk kérdezni, hogy az ily fajta „találmány”, talán a cukrászok egyesületének az ügykörébe tartozik? Vagy ha ilyen egyesület még nem létezik, ez a találmány maga megérdemli, hogy egy ily Egyesület szerveztessék! — Oh! isteni tulipán! És mi történt?

Mandel Dezső találmányával tehát egyenesen a német, a gyűlölt német sógorokhoz fordult. ki a Német-Gazdasági-Szövetkezet keresve keresett egy ily fajtájú, minden irányban megfelelő „döghamvasztörölő”, sőt egy ilyen találmányra 1500 Márkvasztót, sőt egy ilyen találmányra a mely pályadíjat, most a mi kedves kis magyar barátunk Mandel Dezső fog minden valószínűség szerint elnyerni. — No már kérem szépen, ez még a furánál is furcsább, hogy nekünk magyaroknak semmi sem tartozik az ügykörünkbe és semmi sem jó, csak az a mi a külföldről lesz behozva! De annál büszkében hordjuk a szép tulipánt a mellünkre tüzve. De sajnos csak is kívülről!

Hamburghban most egy igen tartalmas füzet, rajzok és magyarázatokkal jelent meg melynek kiadó: J. C. E. Lange építészeti tanácsos és Ohlandt rendőrfelügyelő. E füzetke a legnagyobb dícsérettel beszél. E füzetke a legnagyobb magyar találmányról. Szívvel gratulálunk a derék feltalálónak. Oh! igaz magyar tulipán, jöjjön el a te országod!

Hogy és miért történt így! E hó elején szűkebb körű értekezletet hívott egybe, ha jól tudjuk városunk polgármestere a célból, hogy városunk ez idő szerint ünnepelt derék fiának, az új államtitkárnak, őt megillető ünnepélyes fogadtatását és a nála leendő tisztelgések sorrendjét megállapítsák. Betekintettünk ez összehívottak lajstromába. Bár az összehívottak ellen — Isten ments — kifogást emelnünk, csak azt kérdezzük, miért nem lettek erre az

értekezletre meghíva pl. a pénzügyigazgató, a dohány-jövedék főnöke, a posta-és távirtdai főnök, az állomásfőnök, a tanfelügyelő stb. a kiknek éppen erről az értekezletről nem szabad lett volna hiányoznia? — Jóakaratulag figyelmeztetjük városunk polgármesterét, hogy a jövő alkalmánál az ilyenü intézkedések teljesítése körül, nagyobb figyelem, körültekintés és tapintatossággal járjon el, mert mi eddig őt mindég figyelmes és előzékeny uri embernek tudjuk, és éppen ezért nem tudjuk megérteni, hogy miért és hogy történt ez, jelen alkalommal így?!

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi minister Bundy Péter okl. polg. isk. tanárt, a kisvárdai áll. polg. fiiskolához a XI-ik fiz. rangosztályába segéd tanárrá nevezte ki.

Jubileum. Ritka szép ünnepnek lesz színhelye f. hó 21-én esütörtökön délután a helybeli statq. izr. hitközség tanács-terme és temploma. A helybeli egyház humanitarius törekvéseinek egyik legfontosabb tényezője a chewra kadisa ünnepli főnállásának 50-ik évfordulóját. Ez alkalomból meleg ovációban készülnek részeseitől az együletnek aggastyán elnökét, Friedliber Samuelt, aki már 40 éve áll az egyület élén és akinek erre az alkalomra megfestett arcképét ekkor fogják leleplezni. Az egyület történetét dr. Silberfeld hitszónok írta meg, és ugyancsak ő fogja ez évforduló jelentőségét a szószék-ről méltatni. Az ünnepély d. u. 2 órakor kezdődik.

Munkácsi hangversenye. Egy fiatal, jó arcu művész, világot hódító hangszerével kezében látogatott hozzánk, hogy ma — szombaton — este, a városháza dísztermében mutassa be tudását. Munkácsi egy iskolából került ki Kubelikkal, és művészi befejezettséget kell feltennünk róla a felőle olvasott kritika után. Montenegroban a fejedelmi udvarban tartott hangversenye lovagkereszthez juttatta, és most amerikai hangversenykörut előtt áll. Legutóbb Nagykárolyban tartott nagyszerű hangversenyt. Műsorából kivesszük a Wieniawszky Dmoll concertjét és a Paganini féle hirneves Moises ábrándot. (utóbbi tiszta G. huron), mint különös figyelemre méltókat. — Magunk részéről melegen ajánljuk ez estét a zenekedvelő közönség érdeklődésébe.

Szabolcsvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 14-én tartotta rendes havi ülését a főispán elnöklete alatt. Az előadókon kívül jelen voltak: Bory Béla, Lázár Kálmán, Somogyi Gyula, Szikszay Pál és gr. Vay Tibor. A szakjelentések tudomásul vétettek. A közigazgatás 1906. év második félévi állapotáról szóló jelentés a min. elnökhöz felterjesztetik. Az alispán jelenti a nyolcadik járás szervezését. A vármegyében a közbiztonság jó, csak Weisz Lipót szakolyi birtokán voltak cselédmozgalmak. A munkások az arató-szerződések megkötésétől tartózkodnak; az eljárás meg lett könnyítve az által, hogy a munkások nem kötelesek a szerződéseket az előjáróság előtt megkötni, a szer-

Kreisler Simon
Nyiregyházán

Ajánlja dús választéku menyasszonyi kelengyéit, vászon, szőnyeg, férfi és női fehérneműek áruházát. A torontáli szőnyeggyár egyedüli elárusítóhelye. Besztercebányai pokróczok nagy választékban kaphatók.

Telefon szám 138.

zódések csak láttamozás végett mutatandók be. A tiszt főügyész jelentése szerint megbírságotatott 4 bíró és 4 jegyző. A főorvos jelenti, hogy az egészségügy kedvezőlenebb, mint a múlt hónapban. Több községben fordult elő fertőző betegség. A pénzügyigazgató jelenti, hogy az adó-kivetése tárgyában 1907. évre a szükséges előmunkálatok megtétettek. Az adó-befizetés kedvezőbb, mint a múltban. A kir. ügyész jelentése szerint a fogházakban az egészségügy jó: van összesen 178 rab, a rabmunkákból befolyt 174 kor. A kir. tanfelügyelő megvizsgálta a helybeli népiskolákat. Az iskolabeli élet rendben van. Az egyes tantermek tulzsuffoltak. A rk. iskolánál kell még 2 tanerő, a gk.-nál szintén 2, az ev. ref. iskolánál 1, az ág. hitv. ev.-nél 2 és az izr. iskolánál szintén 2. A nőipariskolánál szükséges a belélet rendezés. Az árvaház rendben találtatott. Jól működik a Bartók-féle magán polgári fiúiskola is. A nyilvánossági jog engedélyezése javaslatotik. Hogy a város és külterületén levő tankörben kell még 20 tanterem. Jelenti még a tanfelügyelő, hogy a vármegyében a tanyai tanügyet erélyesen és komolyan kell rendezni, mert vármegyénkben a tanköteleseknek 35 százaléka még mindig nincs beiskolázva. A főmérnök jelentése szerint a közlekedés a nagy hideg miatt nem volt kedvező. Az állategészségügy jó. A félévi jelentést képező javaslat tétett az alkotmányvédő biztosíték ügyében. Jelezve, a termés jó volt, de az árak gyengék, oka ennek részben a börzspekuláció. A dohány termés mennyisége jó volt, de minősége már nem a legjobb. A munkás viszonyokra kifogás kellett, még mondjuk a kivándorlás! Elintézést nyert 28 köz. drb., 20 pénzügyi és 11 tanfelügyelői. Az ülés véget ért egynegyed 12 órakor.

Elnök választás. A helybeli izr. statusquo hitközség f. hó 10-én a már hetek óta üresen álló elnöki tisztséget dr. Rosenberg Emil m. tb. főorvossal az eddigi alelnökkel töltötte be. A választás egyhangulag történt és az új elnök személyében általános megnyugvással feltalálni vélik azon egyéniséget, aki hivatott a hitközség felvirágoztatására. A választás befejeztével küldöttség kereste fel lakásán az új elnököt, melynek élén Klár Gusztáv szép szavakkal üdvözölte. Dr. Rosenberg meghatottan a következőket válaszolta:

Kedves Hitsorsos Testvérek!

A közbizalom impozáns megnyilatkozása, mely ezuttal először tisztá egyhangu választás útján személyemet érdemesítette arra, hogy egyházközségünk fejévé válasszon meg — réám csak annál hatalmasabb buzdításul szolgál eme új felelősségteljes állásomban a kötelelességteljesítésre, melyben bár igen sok nehezséggel kell majd megküzdenünk, de nem tartok tőle, midőn oly sok jóakaratu munkatársak állanak mögöttem, mint a kedves barátaim. Könnyű lesz akkor a munka, noha több függő nehezen megoldandó kérdés előtt állunk egyházi életünkben. Ezek megoldásánál elsősorban és mindenekfelett a felekezeti szempont — telve, párosulva, *tiszta, önállóan lángoló hazafisággal és vérbeli magyarsággal* léssen a domináló szellem. Ezért nekünk, zsidó felekezetnek nem jár semmi köszönet, nem is várjuk ezt. Hisz ez hazafiúi kötelelessége minden, nemcsak az édes magyar hazában született, de itt élő és megélhetését megtaláló polgárnak felekezeti szellemre való tekintet nélkül. És midőn ez alkalommal díszes állásomra való megválasztásomért nektek hálás köszönetemet fejezem ki, egyszersmind ígérem, hogy hű, igazságos és önzetlen munkatársatok leszek, viszont arra kérék, ti is azok legyetek nékem. Jertek, had öleljelek keblemre, hogy velem egy szívvel lélekkel kiált-

sátok az ég felé: Éljen a független önálló Magyarország!

Öngyilkos huszártiszt. Bugarszky Sándor, a helyben állomásozó cs. és kir. huszárezred főhadnagya, főbelötte magát s azonnal megszűnt élni. A halálba gyógyíthatlan betegség kergette. Temetése a katonaság és polgárság nagy részvéte mellett ment végbe.

Halálozások. Nyiri Ferencz, helybeli birtokos, társadalmi életünk egyik kiváló tagja, 78 éves korában megszűnt élni. — Hrabéczy Margit, néhai Hrabéczy Vilmos leánya, 20 éves korában elhunyt. — Szabó Miklós, kir. pénzügyigazgatósági számellenőr, 29 éves korában elhalt. Korai sirjába általános részvét kísérte.

Nyilvános köszönet. A gazd. és keresk. hitelintézet az izr. Nőegyletnek 50 koronát adományozott, melyért hálás köszönetet fejezi ki: az elnökség.

A nyiregyházi takarékpénztár egyesület az izr. nőegyletnek 60 koronát adományozott, melyért az elnökség köszönetet mond.

Vigestély. A „Nyiregyházi Dalegylet“, hushagyó kedden fényesen sikerült vigestélyt rendezett. A műsor ötletesen és ügy lett összeállítva, hogy annak kellemesen szórakoztató megoldása, a szépszámú közönségnek igazi vig estét szerzett. A dalegylet remekül énekelt. A szereplők mindegyike kitett magáért. Az igazságnak tartozunk azonban annak kijelentésével, hogy az estély fényes sikerében kiváló érdeme van Mayer Ferencznek, aki nemcsak szép dalaival, de ügyes játékával is kiérdemelte a sűrű tapsokat.

Doktorrá avatás. Ifj. Mandel Jenő helybeli ügyvéd jelöltet f. hó 9-én a budapesti kir. tudomány egyetem tanácsa doktorrá avatta.

A debreceni keresk. és iparkamara elhalasztott rendes közgyűlését f. hó 16-án d. u. fogja megtartani.

Évi gyűlés. A nyiregyházi második polgári temetkezési társulat évi rendes közgyűlését 1907. február 17-én vasárnap délután 2 órakor tartja a városháza dísztermében Kubacska István elnöklété alatt.

Ügyvéddé avatás. Dr. Bergstein Jenő városunk fiatalágának egyik kedvelt tagja mai napon Budapesten ügyvéddé avattatott.

Köszönetnyilvánítások. A Nyiregyháza Takarékpénztár egyesület a vezetésem alatt álló rendőri ünségélyző egyletnek 50 koronát adományozott melyért hálás köszönetemet fejezem ki Kertész Bertalan r. kap. — A Takarékpénztár egyesület a kereskedő alkalmazottak betegsegélyző pénztára részére 20 koronát adományozott, melyért ezutón fejezi ki az elnökség hálás köszönetét. — A nyiregyházi keresk. és gazd. hitelintézet r. t. 50 koronát küldött az izraelita iskola szegény gyermekei felruházására. Fogadják szegényeink nevében mondott hálás köszönetünket.

Iskolaszék.

Bibor Olga sikere. Bécsből írják lapunknak, hogy a mi kis művésznőnk f. hó 9-én az ottani egyik legnagyobb színpadon, a Raimund színházban fellépett és tómboló tapsvihart aratott. A mely magyar szempontból felfogva emelkedik értékében egy ipari bécsi operettben remekelt, amelyben még a tréfák is bécsi genrinek. A bécsi tréfáknak pedig nevezetes alakja a magyar mint faragatlanság ss műveltlenségé megtestesítője. Ez az alak megvolt a darabban is, egy huszár őrmester képében, de míg ő esztlenségével az igazi magyar ember megjelenését és viselkedését szégyenletesen elcsúfította, addig Bibor Olga, mint az ősmester kedvese, tüzes magyar szóló táncával, majd a „Ritka buza ritka árpa ritka rozs“ eléneklésével fényesen bizonyította hogy van a magyar énekben és táncban s a derék magyar leányban tűz kedvesség és báj s hogy az elfogultság jogtalanul tette őt

vigjátéki típusú. A főiskolák magyar növendékei jelentek meg testületileg. A darab előreláthatólag hosszabb ideig marad a műsoron s alkalma lesz Bibor Olgának hogy magát megkedveltetve egy sikerekkel telt fényes ut alapjait lerakhassa.

B. B.

Eljegyzés. Neubauer Erzsikét eljegyezte uzoni Kovács Gyula. Sok szerencsét e szép frigyehez.

Gyűlés. A debreceni kereskedelmi és iparkamara f. hó 14-én értekezletet tartott amelyen foglalkoztak a munkaadók szervezkedésével a zsákozott szénnek kötelező megjelölésével, a havi ipari tanfolyamok fejlesztésével, a zárzámadással és költségvetéssel.

Állatösszeírás. A földmivelésügyi m. k. rendeletet adott ki és elrendelte a haszonállatok összeírását. A levak szarvasmarhák, juhok, sertések, kecskék faj és nem szerint irandók össze. Súlyt fektet az apaállatok számára is. Elvárja a miniszter, hogy a kérdés nagy fontosságára való tekintetből a községek a legnagyobb pontossággal fognak eljárni, mert csak is így lehet az állattenyésztés fejlesztését helyesen vezetni.

Nyilvános nyugtázás. A „Nyiregyházi Dalegylet“ által megtartott IV. vigestélyén a dalegylet céljaira felülfizettek: 10 kor. Barzó Mihály, 8 kor. Trak Géza, 6 kor. Prok Pál, 5 kor. Bogár Lajos, 4—4 kor. Arauyossy N. özv. Jánosky Andrásné, özv. Bencs Lászlóné, N. N. 3—3 kor. Pátrócsy Gyula, Csengery Gyula, Freidmann M. 2—2 kor. Barzó György, Majoros Károly, Miklóssy János, N. N. Marsalkó Lajos, N. N. Sipos Lajos, Fábian Ferenc, Kauzsay Ödön, Schatz István, Varga János, Tomásovsky Károly és Csázik Péter. 1—1 kor. Lengyel József, Tárcazy Endre, Palicz István, Bilicz Tamás, Fekete József, és Borbély Béla. A szives adakozók fogadják a dalegylet hálás köszönetét.

Olvásóink figyelmébe. Felhívjuk előfizetőink figyelmét Stern Sándornak új üzletnyitására szóló hirdetésére.

A cognac mint szepítő szer. Margit olasz királyné tudvalevőleg a legszebb uralkodónők egyike Európában, arcüre rednkivül tiszta és csodálatosan lágy és sima. Az osztrák magyar nagy követség attaséja nem rég bókot mondott erre nézve a királynénak aki mosolyogva azt felelte, hogy arca üdességét egy földijének az Eszterházy cognacnak, — mely tiszta bordsztilátum, — köszönheti, amelyet rendszerint este lefekvés előtt szokott használni, Óh felség, mondotta erre a diplomata, ez a dolog nagyon meglep engem.

Pármai ibolyaszappan. E névalatt pár év óta egy kitünő mosdószappan van forgalomban, Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves gyöngéd illattal ellátott szppanról tudjuk azt, hogy az arcüre finomítja, üditi, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcüreiek is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappan nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a nem szájalmas pártolás céljából, hanem a saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 70 fillér, 3 darab 2 kor Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Nyiregyházán Ruzsonyi Pál üzletében és Korányi Imre, Dr. Szopkó Dezső és Nagy Kálmán gyógyszerházaiban. Ugyanott más kitünő olcsóbb szappanaim is 20 fillértől kezdve kaphatók.

Szerkesztői üzenet.

Médi Helyben. Kuton a S.-A.-Ujhelyen megjelenő lapnál dolgozik. Tessék minden tekintetben hozzáfordulni. **Egy gyakori fűrdővendég.** A gőzfürdős ellen felhozott panaszát, hogy baksis követelés dolgában a közönségre már nagyon kellemetlen: ez tény mert már sok oldalról hallottuk, csodáljuk, hogy illetékes helyen ezt nem veszik tudomásul. Levelének többi részét, mivel aláírva nincs, nem adjuk le.

K. A. urnak. Kérésének eleget nem tehetünk, mert mi sem tudjuk, hogy Gécy Géza árvaszéki ülnök urat mikor találhatja hivatalában. Forduljon 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényben az árvaszékhez, az majd megadja a kért felvilágosításokat.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
SCHLICHTER GYULA.

Gőzfürdő a szobában.

A „DIANA” szobagőz- és hőlégfürdő készülék segítségével 5 perc alatt a legkényesebb butorzatú szobában is a legpompásabb gőz- vagy hőlégfürdőt készítheti magának.

Egy fürdő 4 fillérbe kerül.

A szobába egy csepp gőz sem jut!

Használat után egy dobozba tehető!

Könnyen hordozható!

Egészséges embernek is nélkülözhetetlen!

A „DIANA” készülék használatával biztos sikerrel gyógyítunk minden hülésből eredő betegségeket!

Reuma, köszvény, ischiás, influenza, álmatlanság, idegesség, vesebaj, vértódlás, nátha, torokfájás, elhízás, stb. stb.

Artalmatlan biztos és gyors soványító mód.

A természetes gyógymód kifejtésére a legalkalmasabb és legolcsóbb a „Vibráló” készülék, mely a világ összes államaiban szabadalmazva lett.

Az orvosi szaktekintélyek előismerése és a nagy kereslet bizonyítja ezen készülék jótékony hatását és nélkülözhetetlenségét.

Biztos sikerrel használható rheuma, eszű, ideggyöngesség, hátgerinez bajok, reszketés, irógörres, migrin, nátha, zsába, traumatikus bajoknál stb.

A vér szabályos keringését pár másodperc alatt előidézni! — Minden régi baj a legrövidebb idő alatt megszűnik! — Egészséges embernek is nélkülözhetetlen!

— Ezen készülék alkalmazása által pár másodperc alatt a legmakaesabb fejfájás is megszűnik! — Egy ujjal kezelhető e készülék! — Percenkint ezer rázkódást csinál! — A legolcsóbb és a legjobb győgyeredmény!

— Bárki által könnyen kezelhető! — Evtizedekig sem lehet tönkre tenni!

Csinos kivitelű dobozban használati utasítással szállítatik.

Ára darabonként 10 korona. Szétküldés a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett.

Szabó István

„DIANA” GŐZ- és HŐLEGFÜRDŐ KÉSZÜLÉKEK
kizárólagos és egyedüli gyártója

Gyár és iroda: Budapest, VII., Csömöri-ut 133. sz.
Telefon 95—37.

Eladó házak.

1. Tokaji-utca 9. Áll 8 szoba, istálló, kert és melléképületekből.

2. Kossuth- és Holló-utca sarok. Áll 2 lakosztály, 4 üzlethelyiség, nagy udvar.

3. Kállai-utca 11. sz. 11 szoba és melléképületek, nagy kerttel.

4. Bujtoson 7 hold gyümölcsös és luczernás 3 darabban.

Bővebbet a kiadóhivatal Iskola-utca 3.

KOHN SAMU

szobafestő és mázoló

Nyiregyháza, Széchenyi-tér 8.

Elvállal minden e szakmabeli épület, templom, szoba, fa és vasnemű szakszerű festését és mázolását a leg egyszerűbb valamint legdiszesebb kivitelben.

Különleges faerezések.

Árverési hirdetés.

A nyiregyházi „Korona” épületben levő zálogkölcson intézet helyiségében, folyó évi március hó 20-án délután 2 órakor, a ki nem váltott és meg nem hosszabbított arany, ezüst és egyéb ingó zálogtárgyak hivatalos közeg közbenjöttével nyilvános árverés útján el tognak adatni. Miről ugy az érdekelt elzalogosítók, mint az árverésen résztvenni kívánók ezennel értesítetnek.

Nyiregyháza, 1907. február 15-én.

Práger Károly,
zálog-kölcson intézet tulajdonos.

MODERN

VÁROSI LAKÓHÁZAK

VIDÉKI KASTÉLYOK stb. számára.

ÉPÍTÉSI TERVEK

Nyiregyháza

Városház-utca 11.

Debreczen

Kossuth-utca 26.

Pavlovits
Károly

műépítésznél.

A Magyar Védő-Egyesület
védjeggyel ellátott

SOROMPÓ

szivarka hüvely

legjobb hazai gyártmány

kizárólagos főraktára:

Stern Emánuel Fia

utóda

nagytózsdéjében.

A Körte-utca 24. sz.

ház áll 2 portából, szabadkézből eladó. Értekezni lehet ugyanott.

Szőlő-
oltványokat
a
legnemesebb

csemege fajokban szállít, fajtisztaságot jótá-
ban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert

Küküllőmenti

első szőlőoltvány telep

tulajdonos: CASPARI FRIGYES, Medgyes.
(Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett eli-merő levelek, emélfogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől ugy szó-
mint írásbelileg bizonyosságot szerezhethet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Uj! Uj! Uj!

Gép épület és műlakatos műhely.

Van szerencsém a nagyra becsült közönséget értesíteni, hogy Kossuth Lajos-utca 19. szám alatt, a kor igényeinek megfelelő gép, épület és műlakatos műhelyt rendeztem be és 25 éven át szerzett tapasztalataim révén, tisztelt megrendelőim legkényesebb igényeit is ki tudom elégíteni.

Elvállalok mindennemű egyszerű és komplikált gazdasági gépek, permetező, szivattyúk, villamos világítási és villamos jelzők, villámhárítók, távbeszélők, vízvezeték, clozett, és fürdőberendezések szerelését és javítását. Mindennemű épület munkálatokat, pojtos vasalásokat, diszmunkákat, ugymint disz sirkerítések, disz kapuk, tizedes és százados mérlegek, puska-műves szakba vágó javításokat, továbbá igen ajánlom saját készítésű és beosztású takaréktűzhelyeimet, üst házaimat, és burgonya főzőimet. Kiselejtezett gépeket értékesítés végett elvállalok, megkeresésekre kész tervvel mindenkori a leggyorsabban és díjtalanul szolgálak.

Midőn még ígérem, hogy főtörekvésem leendő megrendelőim megbízásait gyorsan, pontosan és jutányosan kielégíteni,

vállalatomat becses figyelmükbe ajánlva vagyok kiváló tisztelettel

Simanecz János,

gépész és lakatos,

Kossuth Lajos-utca 19. szám Nyiregyháza.

Mindenki meggyőződhetik róla,

ha egy próbavásárlást teszen!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a Kállai-utca 2. szám alatt, Márkus-féle házba levő s eddig Jánoszy Gyula név alatt vezetett fűszer, csemege, bor és ásványvíz üzletet átvettem, és ezt

Kiss Károly

név alatt tovább vezetem, hol minden e szakba vágó legjobb minő segü árukat tartok a n. é. közönség rendelkezésére

Ugymint: Rum, cognac, tea, teasütemények, liszt, ezukor, kávé, főzelékek, husneműek, Prágai és Kassai sódarok, sajtok, borok, déli gyümölcsök, finom ezukorkák, színházi bonbonok és mindennemű háztartási cikkek.

Mauthner-féle kerti, vetemény és virágmagvak, a m. kir. állami magvizsgáló hivatal által megvizsgált luczerna, lóhere, répa és fűmagvak, a melynek csira képességéért kezességet vállalok.

Kérem tehát a n. é. közönség szives pártfogását és jegyzek,

tisztelettel

alázatos szolgálja

Kiss Károly.

MEGHIVÓ.

A „JULIA” GŐZMALOM részvénytársaság
NYIREGYHÁZÁN.

1907. évi február hó 27-én, délután 3 óra-
kor saját helyiségében tartja III. évi

rendes közgyűlését

melyre t. részvényeseit tisztelettel meghívja. *)

Tárgysorozat:

1. Az évi mérleg és az igazgatóság
jelentésének előterjesztése.

2. A felügyelő-bizottság jelentése.

3. A nyereség felosztása feletti in-
tézkedés és a felmentvény megadása.

4. Hét igazgató tag, 1 felügyelő-
bizottsági és 2 felügyelő-bizottsági póttag
választása.

5. Esetleges indítványok.

Nyiregyháza, 1907. január hó 24-én.

Az igazgatóság.

*Az alapszabályok 27. §-a értelmében:
A szavazati jog gyakorlására csak oly rész-
vényes van jogosítva, ki a közgyűlést meg-
előzőleg részvényeit nevére íratta, és azt a
közgyűlés előtti napig a társulatnál, vagy
valamely pénzügyésznél letéteményezte.

Meghívás.

✻ A nyiregyházi iparos olvasókör ✻

f. évi febr. hó 17-én d. u. 3 órakor

saját helyiségében tartja meg

évi rendes közgyűlését,

melyre az olvasókör t. tagjai ez uton
is tisztelettel meghívattak.

Nyiregyháza, 1907. február hó.

AZ ELNÖKSÉG.

Tárgysorozat:

1. A választmány jelentése a lefolyt év
eredményéről.

2. A választmány által előterjesztett
költségvetés megvitatása és jóváhagyása.

3. Jegyző és könyvtárnok megválasztása
2 évre.

4. Indítványok tárgyalása.

Határozat képtelenség esetén a köz-
gyűlés f. hó 24-én, tekintet nélkül a meg-
jelent tagok számára fog megtartatni.

19. §. A közgyűlésen az összes tagok
megjelenhetnek, azonban tanácskozási és sza-
vazati joggal csak azok bírnak, kik féltől
nagyobb tagdíj-hátralékban nincsenek.

27. §. Esetleges indítványok legkésőbb
a közgyűlés előtt 3 nappal az elnökséghez
szóval vagy írásban adandók be.

Homok-szölők trágyázására

legjobb

a tözeges árnyékszék-trágya Pudrette.

Egy waggon elég 3 holdra.

A vasúti fuvar Nyiregyházaig csak 16 K.

Rendkívül olcsó áron megrendelhető teljes
szavatosság mellett az.

Első alföldi trágyaipar vállalatnál

DEBRECENBEN.

Hirdetések

jutányosan felvétel-

nek a kiadóhivatal-

ban Iskola-utca 3.

Legkedveltebb különlegességi

répavágók, szecskavágók,

stb. **takarmányozó gépek**

valamint mindennemű **gazdasági gé-**
pek, műszaki cikkek és malom-
berendezések előnyös feltételek
mellett beszerezhetők és raktáron is
találhatók

LICHTMAN VILMOS cégnél

ki birtok eladási és bérbeadási ügyi-
teket is elvállal.

Főüzlet: Nyiregyháza Gróf Károlyi-téren.
Fióközlöt: Mátészalkán.

SIRKÖVEK

mindenféle alakban és nagyságban

legolcsóbb árak

mellett kaphatók:

FÜHRER ZSIGMOND FIJAINAL

Nyiregyháza.

Vármegyeház-utca 5-ödik szám.

ad. K. 1907—1907.

Árlejtési hirdetmény.

A kövezetvám alap terhére az új
építési programba felvett Érkert utca,
Vizi utca és Uj-utca utburkolatának el-
készítésére árlejtést hirdetek.

Részletes tervek és költségvetés,
továbbá az árlejtési feltételek a hivata-
los órák alatt a mérnöki hivatalban te-
kinthetők meg.

A zárt írásbeli ajánlatok folyó évi
március hó 2-ik napjának délelőtti 10
órájáig adandók be hivatalomba. — Ké-
sőbb érkezett ajánlatok figyelembe nem
vétetnek.

Nyiregyháza, 1907. február hó 11.

Májerszky Béla
polgármester.

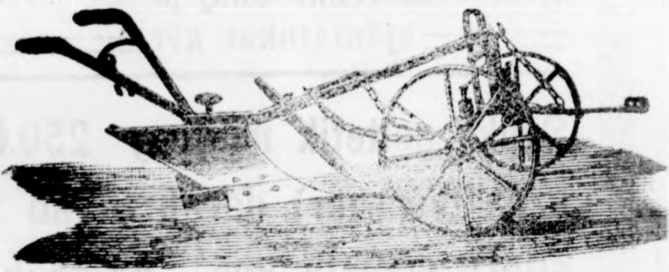
Új találmány!**Hazai ipar!**

Aranyéremmel és díszoklevéllel több ízben kitüntetve.

Telefon 125. sz.

Alapított 1869. évben.

Telefon 125. sz.

Tengely nélküli csapágyas eketalyiga, önműködő pormentes kenő szerkezettel.

Bármennyire elhasznált eketalyigákat, ezen rendszerre teljesen újonnan
átalakítok darabonként 14 koronaért. **Ékek s egyéb gazdasági eszközök és**
gépek javítása, valamint újonnan a legjutányosabb árakon. Fúrott kutak építése
bármilyen kaliberű csövekkel.

Erő és kézi szivattyúk, vízvezeték és fürdők szerelését a legnagyobb szakértelem-
mel eszközlöm. Kivánatra költségvetéssel készséggel szolgálom.

Szilágyi Mihály ekegyára és fúrott kut építési vállalata
Nyiregyháza.

Uj üzlet!

Stern Sándor

női és férfi divat üzlete

NYIREGYHÁZÁN, Pazonyi-utca 2. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Nyiregyházán pazonyi-u. (Rózsa Lajos női felöltő áruházának tőszomszédságában) egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

uri és női divat üzletet

nyitottam.

Állandó nagy raktárt tartok uri és női fehérneműket, nyakkendők, zsebkendők, keztyűk, harisnyák, esípkék, szalagok, fűzők, kézimunka, szappan, illatszerék, pipere cikkek. Menyasszonyi koszorúk, fatyol, belépő, gyermek kelengyék, kész blous, szoknya és kötényekben. A tavaszi idény beálltával a legújabb divatu napernyők a legnagyobb választékban lesznek raktáron.

A helybeli piacon sok éven át szerzett tapasztalataim alapján reményelem a n. é. közönség bizalmát úgy a legjobb minőségű áruim, mint a legolcsóbb szabott árak által kiérdemelni.

Meg nem felelő árukat a legnagyobb készséggel vissza veszem. Vidéki megrendeléseket legnagyobb pontossággal eszközölök.

A n. é. közönség nagybecsü pártfogásába ajánlva magamat

Szolgálatkész tisztelettel

Stern Sándor,

Nyiregyháza, Pazonyi-utca 2. sz.

Saját termésű sóstó-szőlőtelepi kitünő

fajborait

literes palackokban kimérve és házhoz szállítva ajánlja

Róth Ferenc termelő.

Megrendelhető Nyirfa-utca 3. szám alatt.

Telefon szám 135.

Köszön, pirszen, faszén nagyban és kicsinyben.

Hoffherr és Schrantz gazdasági gépgyár

bizományi raktára

MANDLEMIL

szénraktárában

Nyiregyháza, Széchényi-tér 8.

Ajánlja új Viktoria sorvető és legjobb műtrágyaszóró gépeit váltó kerekek nélkül, répa, szecskavágóit és gőzcséplő gépeit.

A legelőkelőbb orvostanárok által ajánlott és a kiállításokon aranyérmekkel és díszoklevelekkel kitüntetett

Esterházy cognac

mely
a közönség kedvenc itala
mindenütt kapható.

Központi iroda:

Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár
BUDAPEST, V. ker., Nádor-utca 16.

Telefon 140.

Telefon 140.

Nyomtatványokat

csinos, izléses és szakszerű kivitelben készít

Piringer J. utóda (Borbély Béla)

könyvnyomdája

— Nyiregyháza, Városház-épület. —

Eljegyzési kártyák, esküvői meghívók
remek kivitelben.

Nagyméltóságú Dr. Zsilinszky Mihály ur horgosi uradalmi intézősége az ez évi szőlőkaró szükségletét beszerezni óhajtja és erre

ajánlatokat kér.

Szükségeltetik mintegy 250.000 (kettőszázötvenezer) darab 5 láb hosszú hasított akácza karó. Az árak loco Horgos Csongrádmegye — ezrenként, közlendők. Csupán a februári hóban beérkezett ajánlatok vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok Horváth Gusztáv uradalmi intéző címére HORGOSRA küldendők.